

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. kovo 22 d.
(OR. en)

7247/21

ENV 174
CLIMA 55
MAR 43
PECHE 98
COMPET 202
FIN 196

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
data: 2021 m. kovo 22 d.
kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 6758/21

Dalykas: Europos Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 26/2020 „Jūros aplinka: ES
apsauga – plati, bet ne išsami“
– Tarybos išvados

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados pirmiau nurodytu klausimu, kurias 2021 m. kovo 22 d. 3787-ame posėdyje patvirtino Taryba.

**Europos Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 26/2020 „Jūros aplinka: ES apsauga – plati,
bet ne išsami“**

– Tarybos išvados –

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA

1. PRIMINDAMA savo išvadas dėl Audito Rūmų parengtų specialiųjų ataskaitų nagrinėjimo gerinimo atsižvelgiant į biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą¹;
2. PALANKIAI VERTINA Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 26/2020 „Jūros aplinka: ES apsauga – plati, bet ne išsami“;
3. PABRĖŽIA jūros aplinkos ir jos gamtinių išteklių ekonominę, socialinę ir aplinkosauginę svarbą;
4. PRIMENA ES įsipareigojimą įgyvendinti JT priimtą Darnaus vystymosi darbotvarę iki 2030 m., visų pirma 14-ą darnaus vystymosi tikslą, kuriuo nustatomi uždaviniai, susiję su „gyvybe vandenyse“; taip pat ES įsipareigojimą siekti JT priimtų Aičio tikslų pagal Biologinės įvairovės konvenciją; PAŽYMI, kad šie tikslai dar nepasiekti;
5. PRIMENA Europos Komisijos komunikatą „Europos žaliasis kursas“, kuriame pateikta pasiūlymų dėl visos ekonomikos pertvarkos ir tvaraus augimo strategijos, siekiant užtikrinti teisingumą ir įtraukumą, ir kuriuo siekiama išlaikyti klestėjimą kartu apsaugant mūsų planetą;

¹ Dok. 7515/00 + COR 1.

6. TAIP PAT PRIMENA 2030 m. ES biologinės įvairovės strategiją ir tuo klausimu patvirtintas Tarybos išvadas²; AKCENTUOJA šios strategijos tikslą – parengti ES gamtos atkūrimo planą ir sukurti didesnį darnų ir veiksmingai valdomą ES masto saugomų sausumos ir jūros teritorijų tinklą, be kita ko, apsaugoti ne mažiau kaip 30 % ES jūros teritorijos (trečdalis šios teritorijos yra griežtai saugoma), visoms valstybėms narėms bendrai dalyvaujant siekiant šių tikslų ir atsižvelgiant į nacionalines sąlygas; PAŽYMI, kad 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijoje raginama visapusiškai įgyvendinti ES bendrą žuvininkystės politiką (BŽP), Jūrų strategijos pagrindų direktyvą (JSPD), Paukščių direktyvą ir Buveinių direktyvą; taip pat PRIMENA strategiją „Nuo ūkio iki stalo“, kuri buvo pradėta tuo pačiu metu kaip ir ES biologinės įvairovės strategija;
7. PRIPAŽIŠTA, kad kai kurie žvejybos būdai ir kita veikla dėl išteklių gavybos ir žalos jūros dugnui kelia pavojų jūros aplinkai; šiame kontekste PAŽYMI, kad jūrų biologinei įvairovei neigiamą poveikį taip pat gali daryti klimato kaitos poveikis, visų formų jūros tarša, įskaitant jūrą teršiančias šiukšles, mikroplastiką ir povandeninį triukšmą, nevietinių rūšių plitimas, pakrančių vystymas ir kita žmogaus veikla;
8. PABRĖŽIA, kad siekiant įveikti iššūkius, su kuriais susiduria jūrų ekosistemos, skatinant jų išsaugojimą ir atkūrimą, ir tam, kad būtų pasiekta arba išlaikyta gera aplinkos būklė pagal JSPD – ES integruotos jūrų politikos aplinkosauginę dimensiją, skubiai reikalingas integruotas požiūris į jūros aplinkos apsaugą ir tvarų naudojimą, *inter alia*, aktyviai prisidedant visa atitinkama sektorine politika ir priemonėmis, pavyzdžiui, BŽP, Paukščių direktyva ir Buveinių direktyva, Vandens pagrindų direktyva, bendra žemės ūkio politika (tiek nacionaliniu, tiek ES lygmeniu), kartu pripažįstant regioninių jūrų konvencijų ir, kai aktualu, regioninių žvejybos valdymo organizacijų (RŽVO) atliekamą specialų vaidmenį;

² Dok. 12210/20.

9. PRIMENA, kad pagal Sutartis aplinkos apsaugos reikalavimai turi būti įtraukti į Sąjungos politikos ir veiklos kryptių apibrėžimą ir įgyvendinimą, ypač siekiant skatinti darnų vystymąsi; PABRĖŽIA, kad ES yra įsipareigojusi apsaugoti jūros aplinką ir išsaugoti jūros biologinius išteklius įgyvendindama atitinkamai savo aplinkos ir žuvininkystės politiką;
10. PRIMENA, kad ES turi išimtinę kompetenciją jūrų biologinių išteklių išsaugojimo srityje pagal BŽP ir kad ES ir jos valstybės narės dalijasi kompetencija aplinkos srityje, įskaitant jūrų biologinės įvairovės išsaugojimą; AKCENTUOJA, kad BŽP taikymo sritis apima jūrų biologinių išteklių išsaugojimą ir žvejybos bei tokius išteklius naudojančių laivynų valdymą ir kad ja siekiama užtikrinti, kad žvejybos veikla ir bendras žvejybos ir akvakultūros produktų rinkos organizavimas (bendras rinkos organizavimas) būtų aplinkos, socialiniu ir ekonominiu požiūriu tvarus, siekiant kuo labiau sumažinti neigiamą poveikį jūrų ekosistemai;
11. VERTINA priemones, kurių jau ėmėsi Komisija ir valstybės narės, siekdamos išlaikyti ar užtikrinti gerą jūros aplinkos būklę; PRIPAŽIŠTA, kad svarbu remti visas pastangas plėtojant veiksmingą jūrų ekosistemų apsaugą ir sumažinti pavojus, kylančius dėl joms poveikį darančios žmogaus veiklos, kartu skatinant tausią žuvininkystę, įskaitant valstybių narių veiksmus visapusiškai įgyvendinti aplinkos apsaugos ir žuvininkystės teisės aktų nuostatas;
12. APGAILESTAUJA, kad nepaisant dedamų pastangų iki šiol nepavyko atkurti ES valstybių narių geros jūrų vandenų aplinkos būklės, kai kurių rūšių atveju – tvarių žvejybos lygių, taip pat sustabdyti jūrų biologinės įvairovės nykimo [...] jūrose, kurios aptiriamos Audito Rūmų ataskaitoje; PAŽYMI, kad pagal Audito Rūmų ataskaitą Atlanto vandenyne, kur žvejybos valdymas dažniausiai susietas su apribotu leidžiamu sužvejoti kiekiu, padėtis aiškiai pagerėjo siekiant užtikrinti didžiausią galimą tausios žvejybos laimikį, o Viduržemio jūroje, kur žvejybos valdymas dažniausiai susietas su žvejybos pastangų (o ne sužvejotamo kiekio) limitais, žvejybos normos dvigubai viršijo tvarų lygį;

13. Šiame kontekste PAŽYMI, kad jūros aplinką apsaugoti Viduržemio jūroje yra sudėtingiau ir dėl to, kad yra taikomas pasidalijamasis žvejybos valdymas su ES nepriklausančiomis šalimis. Be to, PAŽYMI, kad pastangos, dedamos siekiant pagerinti žvejybos valdymą Viduržemio jūroje, pradėjo duoti išmatuojamų rezultatų, kaip nurodyta naujojoje ataskaitoje apie žvejybos Viduržemio ir Juodojoje jūrose padėtį (SoMFi 2020); pagal ją peržvejotų išteklių procentinė dalis 2014–2018 m. laikotarpiu sumažėjo daugiau kaip 10 proc., o žuvų išteklių, kurių santykinė biomasė yra didelė, skaičius per pastaruosius dvejus metus padvigubėjo;
14. RAGINA Audito Rūmus išplėsti šią peržiūrą, kad ji apimtų visus jūrų regionus ir paregionius; MANO, kad patobulinimo ateityje tikslais auditas turėtų apimti kitus JSPD aspektus, kad būtų įtraukti visi jūros aplinkos deskriptoriai, daugiausia dėmesio skiriant svarbiausiems pavojams kiekvienam regionui ar paregioniui, kaip nustatyta pagal nacionalines jūros strategijas, nustatytas pagal JSPD, ir kliūtims pasiekti gerą aplinkos būklę;
15. PRIMENA Europos vidaus, pakrančių ir jūrų vandenų teminio centro (ETC/ICM) Europos aplinkos agentūrai pateiktą techninę ataskaitą 4/2019 „Daugybiniai pavojai ir jų bendras poveikis Europos jūrose“ (Multiple pressures and their combined effects in Europe’s seas), kurioje pateikiamos panašios pastabos, susijusios su antropogeniniais pavojais jūrų ekosistamai; PAŽYMI, kad šis dokumentas gali suteikti daugiau įžvalgų apie Europos Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje Nr. 26/2020 neaptartus deskriptorius ir regionus;
16. PAŽYMI, kad veiksmus siekiant išsaugoti jūrų biologinius išteklius galima finansuoti pagal, *inter alia*, 2021–2027 m. Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondą (EJRŽAF), programas LIFE ir INTERREG, ir PRIMENA, kad 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijoje teigiama, kad Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF) taip pat turėtų remti perėjimą prie selektyvesnių ir mažiau žalingų žvejybos būdų;
17. PALANKIAI VERTINA tris Audito Rūmų rekomendacijas ES jūros aplinkos srityje, atsižvelgdama į tai, kad ataskaitoje daugiausia dėmesio yra skiriama regionams, ir pripažindama, kad reikia koordinuoti veiksmus siekiant taip pat įvertinti kitos veiklos poveikį jūros aplinkai;

Reguliavimo ir administracinių pakeitimų, kurių reikia pažeidžiamoms rūšims ir buveinėms apsaugoti, nustatymas

18. PRIPAŽĮSTA Audito Rūmų rekomendaciją, pagal kurią Komisija ir atitinkamos valstybės narės iki 2022 m. turėtų sustiprinti sąsajas tarp aplinkos ir žuvininkystės politikos sričių, nustatydamos pažeidžiamoms rūšims ir buveinėms apsaugoti būtinus reguliavimo ir administracinius pakeitimus, kuriais:

- būtų sudaromos sąlygos greičiau taikyti išsaugojimo priemones pagal BŽP ir
- atsižvelgiant į esamas mokslo žinias, būtų išplėsta apsauga, įtraukiant daugiau rūšių (ypač tų, kurioms nustatyta didelė grėsmė išnykti) ir buveinių;

19. Šiame kontekste REMIA:

- visišką esamų teisės aktų įgyvendinimą, o taip pat plataus užmojo JSPD peržiūrą;
- visoms saugomoms jūrų teritorijoms skirtų išsaugojimo tikslų nustatymą valstybėse narėse ir būtinų išsaugojimo, apsaugos ir atkūrimo priemonių stiprinimą bei visišką įgyvendinimą siekiant tų tikslų, įskaitant valdymo planų tobulinimą, ar, kai jų nėra, jų rengimą tinkamai dalyvaujant suinteresuotiesiems subjektams, taip užtikrinant, kad būtų pasiekta arba palaikoma gera saugomų rūšių ir buveinių aplinkos būklė;
- JSPD 15 straipsnyje ir BŽP reglamento 11 straipsnyje numatytų procedūrų veiksmingumo didinimą atsižvelgiant į atitinkamas Paukščių direktyvoje ir Buveinių direktyvoje numatytas procedūras;
- tai, kad būtų užtikrinta, kad gresiančių išnykti ir nykstančių rūšių ir buveinių sąrašai būtų atnaujinti, atsižvelgiant į patikimiausias turimas mokslines rekomendacijas, o taip pat į atsargumo principą, taip padedant valstybėms narėms priimti išsaugojimo priemones, būtinąs siekiant laikytis įsipareigojimų pagal Sąjungos aplinkosaugos srities teisės aktus, kaip išdėstyta BŽP reglamento 11 straipsnyje;
- saugomų jūrų teritorijų kūrimo ir valdymo tobulinimą siekiant sukurti nuoseklų, reprezentatyvų ir tinkamai valdomą tinklą ES valstybių narių jūrų vandenyse;

20. PRIPAŽĮSTA Audito Rūmų rekomendaciją, pagal kurią, atsižvelgiant į tai, kad Viduržemio jūros jūrų ekosistemų padėtis jau kuris laikas blogėja, Komisija ir susijusios valstybės narės iki 2023 m. turėtų:

- patikrinti, ar yra galimybė Viduržemio jūros baseine nustatyti daugiau saugomų žvejybos teritorijų; ir
- nuolat teikti ataskaitas apie padarytą pažangą ir apie poreikį taikyti taisomuosius veiksmus pagal vakarų Viduržemio jūros daugiamečių valdymo planą, taip užtikrinant, kad būtų nustatyti ir įgyvendinti taisomieji veiksmai;

21. Šiame kontekste PRITARIA:

- tam, kad BŽP, remiantis patikimiausiomis turimomis mokslinėmis rekomendacijomis, būtų ir toliau nustatomos valdymo ir išsaugojimo priemonės, kuriomis būtų kovojama su peržvejojimu ir užkertamas kelias jūrų išteklių pernelyg dideliam naudojimui, imantis tinkamų valdymo veiksmų, siekiant tausesnės žvejybos veiklos;
- veiksmingai žvejybos kontrolės sistemai, visų pirma, siekiant kovoti su neteisėta, nedeklaruojama ir nereglamentuojama žvejyba;
- tam, kad ES priemonės, skirtos pertekliniams žvejybos pajėgumams mažinti, būtų susietos su regionų poreikiais ir poveikiu aplinkai;

22. PABRĖŽIA, kad bet kokie papildomi veiksmai, skirti pagerinti apsaugos priemonės Viduržemio jūroje, turėtų derėti su Jungtinių Tautų aplinkos programos Viduržemio jūros regiono veiksmų plano Barselonos konvencija ir kompetentingų tarptautinių ir regioninių žvejybos organizacijų veikla, siekiant užtikrinti, kad pastangos šioje srityje būtų nuoseklios;

23. PRIPAŽĮSTA Audito Rūmų rekomendaciją, pagal kurią kito EJRŽF programavimo metu Komisija ir valstybės narės ne vėliau kaip iki 2023 m. turėtų rasti priemonių, kuriomis būtų padidintas finansavimas EJRŽF lėšomis, siekiant jūrų išsaugojimo tikslų;
24. PABRĖŽIA, kad konkrečių jūros aplinkos apsaugai skirtų lėšų trūkumas yra didelė problema; AKCENTUOJA, kad EJRŽF nacionaliniu lygmeniu tik iš dalies naudojamas pagal JSPD stebėti ir nustatyti priemonės (įskaitant teritorijų apsaugos priemones), o pagal Buveinių direktyvą – valdyti, atkurti ir stebėti „Natura 2000“ teritorijas; PRIMENA, kad šiuo metu LIFE lėšų panaudojimo sritis apima tik bandomuosius ir inovacinius projektus, o dėl to sumažėja galimybė jas panaudoti valdymo ir įgyvendinimo priemonėms, skirtoms pasiekti ar palaikyti gerą jūros aplinkos būklę ir kitaip papildomai remti biologinės įvairovės išsaugojimą;
25. PRIMENA, kad klimato politikos veiksams turėtų būti skirta 30 % ES biudžeto ir priemonės „Next Generation EU“ išlaidų, o biologinės įvairovės tikslams turėtų būti skiriama 7,5 % metinių išlaidų nuo 2024 m. ir 10 % nuo 2026 m.;
26. Šiame kontekste PABRĖŽIA, kad svarbu:
- kaip įmanoma anksčiau užbaigti fondų ir programų pagal 2021–2027 m. laikotarpio DFP, kurie padės finansuoti jūros aplinkos apsaugą ir išsaugojimą, priėmimą;
 - numatyti konkretų finansavimą, kad būtų pasiektas 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijoje išdėstytas saugomų jūrų teritorijų tinklo didinimo tikslas, įskaitant finansavimą privačiojo sektoriaus lėšomis.
-